

Wellbeing nelze řešit bez hlasu těch, kterých se to týká!

I letos se redakce Řízení školy připojuje k iniciativě Týden pro wellbeing ve škole a ve spolupráci s Partnerstvím pro vzdělávání 2030+ vydává toto speciální číslo *Učitelského měsíčníku*. V tomto roce se *Učitelský měsíčník* tematicky zaměřuje na participaci žactva a studujících ve vzdělávání a ve vzdělávací politice. Wellbeing totiž nelze řešit bez znalosti názoru těch, na jejichž potřeby chceme reagovat. To se samozřejmě týká nejen žáků, ale i samotných pedagogů a všech, kdo ve vzdělávání působí. Jak se můžete dočíst v úvodním článku od Lenky Felcmanové, podpora participace žáků ve škole je důležitým prvkem podpory jejich osobního wellbeingu. Z mezinárodního šetření PISA 2022 nicméně vyplývá, že jen 63 % žáků v ČR má pocit, že si jich učitelé ve škole váží. To není zrovna povzbudivá zpráva a je to také nejméně ze všech zemí OECD a EU. Další podobná zjištění z mezinárodních šetření najdete v textu od Josefa Basla z České školní inspekce. Měli bychom se žáků a studentů ptát, co je zdrojem tohoto jejich pocitu a jak věci ve škole nastavit tak, aby se tam mohli cítit přijímáni. Jinak lze těžko očekávat, že budou mít v životě důvěru k podobným institucím, jako je škola. Bez aktivního zapojení mladých lidí a jejich důvěry ve školu nebude do budoucna jednoduché ani účinně reagovat na nové trendy, které se ve společnosti objevují, jako jsou například moderní technologie. V těch budou mladí lidé pokaždé napřed před školou a bez dialogu s nimi nebude reálné nastavit ve škole takové podmínky, které toto budou reflektovat. O tom se můžete dočíst v textu od Michala Černého z Národního pedagogického institutu, který do tohoto čísla přispěl článkem o digitálním wellbeingu. Najdete zde i několik textů přímo od zástupců mladé generace, a můžete si tak udělat představu, nakolik je ve vzdělávacím systému a společnosti celkově vyslyšen jejich hlas. A že participace mladých začíná být trendem i na úřadech, je popsáno v příspěvku o Panelu mládeže na MŠMT. Přístup „o nich bez nich“ už jednoduše do budoucna nepůjde snadno aplikovat. V rychle se proměňující společnosti čím dál víc platí to, co napsal slavný brazilský pedagog Paulo Freire: „Nikdo nevzdělává nikoho, nikdo se nevzdělává sám, lidé se vzdělávají mezi sebou a svět je jim prostředníkem.“

Přejeme vám příjemné čtení a aby byl i váš hlas slyšen.

Silvie Pýchová,
ředitelka Partnerství pro vzdělávání 2030+

ÚK PdF MU Brno

3201Y00689

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO

- Děti a mladí lidé se dobře cítí tam, kde jsou slyšeni** | PhDr. Lenka Felcmanová, Ph.D. 2

KLIMA ŠKOLY

- Nejen o mladých, ale s mladými: Jak MŠMT otevřelo dveře participaci** | Daniel Hájek; Šimon Presser 6
- Podpora participace mladých lidí v širším kontextu – pohled žáků a učitelů** | Josef Basl 8
- Ne každá participace mladým lidem prospívá: proč záleží na férovosti a důvěře** | doc. Mgr. et Mgr. Jan Šerek, Ph.D. 11

ROZHOVOR

- Participace jako cesta k wellbeingu: Jan Dvořák o prostoru, důvěře a odpovědnosti mladých lidí** | Jan Dvořák 13
- „Nestačí jen si odškrtnout, že máme školní parlament,“ říká o participaci Klára Kolmanová po pěti letech jejího testování ve školách na Kutnohorsku** | Klára Kolmanová 15
- Když žáci přebírají zodpovědnost, mění se celá kultura školy. Rozhovor s Břetislavem Svozilem ze ZŠ Labyrinth** | Břetislav Svozil 17

ZAMYŠLENÍ NAD

- Mladí nejsou jen budoucnost. Jsou to ti, kdo už dnes hýbou Českem** | Anna Kačabová 20
- Spojka, brzda, plyn a klíče aneb Podíl žáků na řízení školy prostřednictvím školské rady** | Nikola Křístek 22

POHLEDEM STUDENTA

- Participace mladých není luxus, ale nutnost** | Jana Kovářová 25
- V čem tkví síla studentských parlamentů a mohou žáci spolutvořit vzdělávací politiku?** | Jan Gondek 27
- Jak se učí generace Z: od učebnic k umělé inteligenci** | Maria Šimůnková 29

PŘEDSTAVUJEME

- Školství připravuje šetření wellbeingu žáků na jaro 2026** | Mgr. Ludmila Třeštíková 32
- Co nabízí mladým lidem a školám Centrum participace České rady dětí a mládeže** | PhDr. Zuzana Wildová, Ph.D. 34
- Co trápí Generaci F?** | Barbora Kohoutová 36
- Young SOFA: Lidskost vyučujících je klíč k wellbeingu žactva** | Olga Słowik 39

KLIMA ŠKOLY

- Jak mladí lidé mění českou politiku: Participace mládeže získává jasnější obrysy – a konečně i podporu** | Lucie Pavlásková 42
- Digitální wellbeing: společná cesta a odpovědnost školy, žáků a rodičů** | Michal Černý 44
- Peer-mediace – děti jako vlastníci svých konfliktů a vztahů** | Mgr. Eva Růtová 46
- Když chce třída mluvit o vztazích a identitě, neberte to jako provokaci** | Bohdana Rambousková 49

UČITELSKÉ ŘEMESLO

- Výuková metoda soutěžního debatování jako prostředek podpory wellbeingu** | Barbora Lacinová 51
- Finalisté Global Teacher Prize – sonda do péče o spokojené žáky a učení** | Josef Valenta 53

INOVACE A INSPIRACE

- Šance do škol: Když děti rozhodují o tom, jak bude vypadat jejich škola** | Mariana Čapková 55